

د بنځو د زده کړې حقوق په اسلام کې

الله (ج) عادل ذات دی!

ددې خبرې څخه څرگندېږي چې الله (ج) د ټولو مخلوقاتو تر منځ عدالت غواړي او هغه که نر وي او که بنځه الله (ج) يې تر منځ عدالت غواړي. دا خبره ټولو حقوقو ته شاملېږي، او زده کړه هم په حقوقو کې شاملېږي، دا چې زده کړه حق ده نو بنځه هم ددې حق څخه نه ده محرومه، خو بنځه د زده کړې حق لري خو په مشروط ډول (باید د اسلام په شرایطو برابر د زده کړې ځایونه ته تگ او راتگ وکړي). اسلام داسې یو مبارک دین دی چې هر چاته یې خپل حقوق برابر ورکړي دي، او اسلام چې بنځو ته کوم شرایط بیان کړي نو باید بنځه هغه مراعات کړي او د نارینه وو سره یوځای د ټولني د پرمختگ لپاره مټې را ونغاړي. اخر کې دا باید ووايو څوک چې د بنځو د تعلیم د حق څخه منکر وي هغه د الله (ج) په عدالت باندې باور نه لري.

حضرت محمد (ص) رحمت العالمين ده نه رحمت الرجل!

الله (ج) مور ټولو ته حضرت محمد (ص) ددې لپاره رالېږلي چې تر څو ټول انسانیت د جهل له بریادوونکي توپان څخه و ژغوري او د علم په رڼا يې و نازوي. او دا بریادوونکي توپان صرف نارینه نه تپاه کوي بلکې بنځې هم ترې تر بل هر چا زیات رنج وړي. نو هغه مبارک یوازې نارینه وو لپاره رحمت نه ده بلکې هغه ټول عالمیت ته رحمت ده.

ځینو اسلام کې خپل حقوق مطالعه کړي او د نورو یې نه دي مطالعه کړي صرف ځان ورته بنسکاري چې د هرڅه حق لري او نور ورته هسي خوشې بوتلان بنسکاري او په خپل ذهني تحلیل سره د بنځو په زده کړه باندې د رد ټاپه لگوي.

نو ځکه خو حضرت محمد (ص) د ټولو مخلوقاتو لپاره رحمت ده، او بنځه هم ددې رحمت څخه نه ده بې برخې. او اخر کې به دا خبره وکړم څوک چې د بنځو د تعلیم نه منکرېږي هغه په اصل کې د حضرت محمد (ص) په دې صفت منکر ده.

نوټ: په اسلام کې عدل شته او هر چاته په برابر ډول حقوق ورکوي اوس چې زموږ ټولنه کې څوک د بنځو د زده کړې له حق څخه منکر ده هغه د اسلام له تفسیر څخه غلط برداشت کړي او یا خو بیخي د اسلام په هغه اصلي هدف چې هغه د جهالت څخه د خلکو راویدل دي نه بو هیږي.

د حضرت محمد (ص) ف م ا ی د ا ر ش ا م ا ر ک : ن د ر په د ا ، ا ن د د با ی د ل ل د ر د کړه فرض ده.

او ځینې مسلمانان ددې حدیث مبارک نه غلط فهم اخلي او وایي چې ددې څخه مطلب اسلامي علم دی نه دنیوي علم. او راځو اوس د هغه وخت او د اوس وخت پرتلې ته، هغه وخت دنیوي علومو دومره پرمختگ نه وه کړې خو بیا هم په ساده ډول موجود وه یوه واقعه د حضرت عمر فاروق (رض) د زمانې بیانوم؛ یوه ورځ دی مبارک د خپل عادت مطابق د شپې له کوره راووته چې د یوه شخص بنځه په اولاد مریضه ده نو سمدستي بیرته خپل کورته راځي او خپله بنځه له ځان سره ملگري کوي او دهمغه شخص کورته ورځي او د عمر فاروق (رض) بنځه مبارکه د هغه شخص د بنځې خدمت کوي او د بنځې اولاد په صحیح او سلامت ډول پیدا کيږي نو اوس ددې مثال په وړاندې کولو اکتفاء او خبره د عقل خاوندانو ته پریږدو.

او ځینو ته چې دا خبرې او دلایل وړاندې کړي نو بیا وایي طب کې ورته ضرورت شته ممانعت یې نه کوو طب دې ووايي هیڅ خبره نشته، خو دوی بیا وایي چې ددوي ژورنالیز، حقوق او داسې نورو علومو ته څه ضرورت ده هلته دوی هیڅ نه شي کولای هغه ټول د نارینه وو کار ده.

د بنځو د زده کړې حقوق په اسلام کې

نو اوس دداسې خلکو لپاره لږ منطقي او لږ فلسفي بحث پکار ده چې ددوي اذهان لږ روښانه شي.

1. **لومړي عقلي دليل د طب په برخه کې:** په قرآن عظيم الشان کې د ماشوم د پيدا کيدلو ټول ادوار په منظم ډول تشریح شوي او د خلکو د ذهنونو د پراختيا لپاره او دهغي څخه د گټې اخيستنې لپاره الله(ج) په قرآن عظيم الشان کې دا طبي بحث کړي ده، اوس رځو اصلي مطلب ته په قرآن عظيم الشان کې ددې مسئلې نه مخکې او نه وروسته او نه په کوم بل ځای کې دې خبرې ته اشاره شوې چې دا مسئله صرف د نارينه وو لپاره ده او هغوي دې په دې مسئله کې څيرني وکړي او معلومات دې راغونډ کړي بلکې دا مسئله په عمومي ډول د هر چا لپاره بيان کړي ده نو داده الله(ج) په طب کې په دوي باندې ممانعت نه ده راوستې نو يو نارينه بيا څوک ده چې ددوي دا حق ورځيني اخلي په هيڅ صورت څوک دا حق نه لري چې ددوي دا حق ورته په يوه نه ويلوسره واخلي. او يوه بله په زړه پورې خبره الله(ج) په قرآن عظيم الشان کې مسلمانان دې ته تشويقوي چې تاسې علم وکړئ که غواړئ کاميابه شئ د ژوند په ټولو اموراتو کې او ځای ځای فرمايي او بې علمي يې له رنديدو سره، تيارې سره او داسې نورو حالتونو سره تشبې کړي ده.

2. **دويم عقلي دليل د قضاء او څارنوالۍ په برخه کې:** الله(ج) په قرآن عظيم الشان کې په تفصيل سره د ميراث مسئله ذکر کړې ده او دا مسئله هم په عامه ډول د ټولو مسلمانانو په خدمت کې ايښې ده هغه که نارينه دي او که بنځينه دي نو ددې حق څخه هر څوک مستفيد دي او هيڅوک نشي کولې چې دې مسئله کې اصلاحات راولي يعنې نشي کولې چې ددې مسئلې زده کړه او په دې برخه کې کار کول د نارينه يا د بنځينه وو مربوط کړي بلکې دواړه بغير له کوم ممانعت څخه په دې برخه کې زده کړي او کار په خلاص مټ سره کولې شي. نو دې مسئلې څخه څرگنديږي چې بنځه په قضاء او څارنوالۍ کې زده کړه او دنده دواړه تر سره کولای شي.

3. **دريم عقلي دليل د ژورناليزم په برخه:** مور او تاسې د ژورناليزم د نوم په اوريدو سره داسې فکر کوو چې د يو لوري پيغام، خبر او امر د بل لوري د خبرولو او هغوي ته د امر د رسولو څخه عبارت ده، چې تر څو خلک د پرمختگ، اصلاحاتو، عامه حقوقو او داسې نورو موضوعاتو څخه خبر شي، او د خلکو اذهان د راتلونکو خطراتو مقابل کې آماده شي او په وخت سره اقدام وکړي، که خطر ورته مواجې وي ددفعه کولو لپاره هڅه وکړي او که کوم بل مسلمان ته مواجې وي هغه سره هم مرسته وکړي او له خطراتو يې وژغوري، چې په پايله کې د خلکو تر منځ نظم، وروگلوې، مينه محبت، او په يو بل باور زياتيږي او ټولنه د سوکالۍ، آبادۍ او پرمختگ په لور سوق کيږي نو دا دومره لويه او عظيمه وظيفه ده چې کوم مسلمان يې ترسره کړي او د ټولني ليد لورۍ د پر مختگ په لور سوق کړي نو د الله(ج) په نزد به يې څومره ثوابونه وي. نو اوس رځو د موضوع اصلي مطلب ته او په اسلام کې د بنځي لپاره په دې برخه کې زده کړې کول او دنده تر سره کول تر بحث لاندې نيسو. حضرت عائشه(رض) د حضرت محمد مصطفی(ص) بي بي مبارکه وه او أم المؤمنین ده، دې مبارکې چې د حضرت محمد(ص) نه څه الهي اوامر اوريدلي ول هغه په پوره امانت او ديانت سره مسلمانانو ته رسولي دي. نو ددې مبارکې د ژوند دې مسلک ته که وکتل شي نو بنځو ته د ژورناليزم په مسلک زده کړې او کار روا گرځي او هره بنځه کولای شي چې د اسلام په چوکاټ کې د ديني مقدساتو ته په احترام سره د ژورناليزم په مسلک کې زده کړې او کار وکړي.

4. **نقلي دليل او پکې د بنځي سياست کې د گډون حق:** دلته هغه واقعه بيانوم چې د مکې د فتحي په ورځ پيښه شوه هغه داسې واقعه وه: حضرت محمد(ص) د مکې د فتحي په ورځ د لسو کسانو

د بنځو د زده کړې حقوق په اسلام کې

په اړه چې هغو لسو کسانو کې د حضرت ابو ثقیان (رض) بنځه هنده بنت اخطب هم شامله وه د وژلو دومره قطعي امر کړې وه چې ویلي یې ول که چا د کعبې د مبارک غلاف لاندې هم وموندل دا کسان نو ودې وژل شي په دې وخت کې یوه بنځه اصحابه حضرت أم هانې (رض) دې نفرو ته فناء ورکوي او حضرت علي (کرم الله وجهه) راځي او دې اصحابې ته وايي دا کسان ماته راپریږده چې زه یې ووژنم ځکه چې حضرت محمد (ص) یې د وژلو امر کړې ده هغه مبارکه ورته فرمایي زه دا هیچا ته نه پریردم چې وبې وژني ځکه چې ما فناء ورکړې ده، حضرت علي (رض) د الله (ج) رسول مبارک ته ورځي او له ځان سره یې را ملگری کوي او جریان ورته بیانوي کله چې دوي اصحابې ته رارسیري نو دی مبارک اصحابې ته وايي چې ته ولې علي (رض) نه پریردې چې دا کسان ووژني هغه ورته وايي یا رسول الله (ص) دوي ته ما فناء ورکړې ده حضرت محمد (ص) ورته وايي چې تا چاته فناء ورکړې هغوي ته مور هم فناء ورکړې ده. نو دې واقعي څخه د بنځې موقف په اسلامي سیاست کې ښکاره کیږي. نو اوس که مور ووايو بده به نه وي چې بنځه په اسلامي سیاست کې کولې شي زده کړې وکړي او کار هم تر سره کړي.

نوټ: ددې دلیلونو څخه څرگندیږي چې بنځه کولی شي د اسلام د اصولو په مراعات سره په هره برخه کې چې دا وغواړي زده کړې وکړي او په هغه برخه کې د اسلام تر سیوري لاندې کار هم وکړي.

موجود حالات افغانستان کې: په افغانستان کې اوس د تعلیم کچه ۴۲٪ سلنه ده او دا ټیټه د زده کړې سلنه ددې ښکارندويي کوي چې افغانستان وروسته پاتې ده او دا د وروسته پاتې والي عامل په لوړه کچه بنځو ته په پوره ډول څنګه چې لازمه ده هغسې د تعلیم حق نه ده ورکړل شوی او په تعلیمي برخه کې ورته په پوره ډول ضمیمه نه دمساعده شوي.

پنزونه او لیکنه

محمد نثار انصاري

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت

د کندهار پوهنتون

د حقوقو او سیاسي علومو

د قضاء او څارنوالی

څانګې محصل

لومړی سمسټر

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**